

הזקן שלי / עירא דיין

על הקיר הדרום מזרחי של הפנצ'ריה של ניר בעבר, הכין עירא (עירד) דיין ציור קיר עוצר נשימה לזכרו של אבא אבנר. עירא, ממעט בדיבור וגדול ביצירה, ניאות להעביר את הטקסט מטה שכתב למשפחה. **תודה חמה לעירא על תוספת צבע מרהיבה ומלאת משמעות לזכרו של אבא אבנר.**

הזקן שלנו,
אב המידות הפרטיות והצורה שלנו.
הטרשים, החרובים, הימים של אנו באנו.
ילדות בר, סוציאליזם ואחוות זרים.
ראשון לשמו ולכל תיקון,
בשמאלו הגדולה פנצילין,
מנקז את המוגלה,
מעינה החולמת של ילדות,
מנשיכת מזיק וידיד.
פימינו, היציבה, המגויסת שמן מנוע,
מנתח טרקטורים ובוהן שסתומים.
גיון דיר, מק, מרצדס וסקנדינביה.
איך בידי האבן לימד לקשור שרוכים,
איך הוציא במחט זכוכית שקופה, שבורה,
מעקב מאובקת?
(וזה אני פעמיים)
חסר סבלנות,
הוא ינסה להרגיע
ובלי מילים שלא צריך,
"שששש, לא לזוז!"
במעבה אדמת הסיד השחורה
ישן עכשיו בארון משלו.
בתכריכים מכותנת העמק
טהור,
שני מטר כמעט
מתחת.
גמד גדול.
יחפן בשדות
בלי כלום.
מהיר לרגז,
מהיר לתת.
שתיהן
ידיים
של זהב.
אבנר הגדול, הפשוט
של עין השופט.
מגבעות פלך, חצי המנשה,
ארץ הרוחות.
אחד מעשרה בטלנים
של קיבוץ.
נוטרי תורת האדמה הישראלית.
שדרכה האצילית והצנועה,
תמיד הקדימה
לארץ המובטחת.
המת נפטר מהחיים
לדרכו
ומחזיר ספר,
שכתב בדיו של זמן
שקיבל.

דרך ארץ קדמה / עירא דיין

[הוקרא בערב יום כיפור תשפ"ד, בטקס עילוי נשמות, ספטמבר 2023]

אבי, עליו השלום והברכה, אבנר בן יהושע דיין ויהודית זקס, בנה של מהפכה וחלום עתיק יומין, מבכורי החומה והמגדל, צדיק של פועלים. יד ימין נוקשה, דוקה ומחזירה לבית הילדים בלילה. יד שמאל ארוכה ומחבקת בחום, תמיד, אבל תמיד, פנויה לעזרה לכל נצרך. מאז שאני זוכר את עצמי לידו, ואחרי לכתו, שמעתי מעשרות חברים וחברות סיפורים קצרים על חסד וסיוע, כפשוטו, לכל מי שביקשה. חישבתי, שהיו בטח מאות אנשים שפנו אליו לעזרה במהלך השנים, חלקם להצלת נפשות ממש. למיוחדים שבהם יצר מסגרות של עשייה אצלו במוסך.

לפעמים התנדב לפרויקטים, שדרשו ממנו שעות ארוכות של פניות והתעסקות. לפעמים, מעודף רצון טוב, שהיה מתעורר אצלו לבקשת עזרה, היה הוגה דרכים יצירתיות ופתרונות נהדרים על הנייר, שהיו מורכבים לביצוע. הוא לא היה מוותר עד להשלמת המשימה, מקלל את העולם כל הדרך לשם – בערבית וברוסית, בעגה מקומית. "אידיוט" הייתה קללה אמיתית, מבטן אנושית, כנה ונרגנת. לא היה לי ברור למה אבי, הנבון והכל יכול, נהג כך, אך הבנתי לנפשו, שהייתה טבעית ומדברת.

הקללות היו מורשתו של החבר טרש, זכרו לברכה ולצחוק – הפועל הקיבוצי הפשוט, שהיה חורש ומקלל, סולל ומנבל, מגרז ומשחיז את המעשה החלוצי בשפתו המתגבשת, עטורת הקללות הרוסיות הגסות משם – מקישינייב של ההריגה, מז'שקוב של סוחרי הסוסים והבקר, מעיר המחוז אומן של רבינו מברסלב, מאודסה – בירת המהגרים של חובבי ציון, דוברי השפה המתה. הייתה זו מסורת ארוכה של פועלים פשוטים, שהיו חיילים אמיצים, שנוייקים בעיני עצמם, ברגים במהפכה מתמשכת, שנהגו בעצמם באותה ישירות בוטה כמו שנהגו בזולתם.

כולנו בני אדם שווים, שדרך ארץ תמיד תקדים לכל תורה. יהי זכרו ברוך.